

Ələsgər ƏLİOĞLU

Beynəlxalq Andersen Şərəf Diplomu və Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinin "Qızıl kəlmə" mükafatı laureatı şair Qəşəm İsabəylinin Şirvanşəşir (Bakı-2022) tərəfindən çapdan buraxılan "Əsərləri toplusu"nu (1 cild) nəzərdən keçirdikdən sonra belə bir qənaətə gəldim ki, o, ədəbiyyatımızda özünü göstərən geniş bir boşluqda qələm çalır.

Kiçik yaşlı uşaqlar üçün yazan müəlliflərimiz elə də çoxluq təşkil etməsələr də, hər halda qismən məqbul sayılmalıdır. Ancaq bu gün yeniyyətlər üçün yazanlarımızı barmaqla göstərmək olar. Bunlardan biri, bəlkə də elə birincisi Qəşəm İsabəylidir. Ən kiçik uşaqların həyatından verilən poetik təsvirlərə belə, bir yeniyyətə baxışı ilə yanaşılır.

-Əllərini neçədir, Şəmsəm?

-Yaşın ki,

İki...

-Ayağın neçədir, Şəmsəm,

-Dörd

-At olmusan?!

-İməkləyirəm.

Söz yox ki, bu, iməkləyən uşağın deyil, yeniyyətmənin müşahidəsi nəticəsin-

YENİYETMƏLƏRƏ ŞİRİN-ŞƏKƏR SÖZ ÇƏLƏNGİ

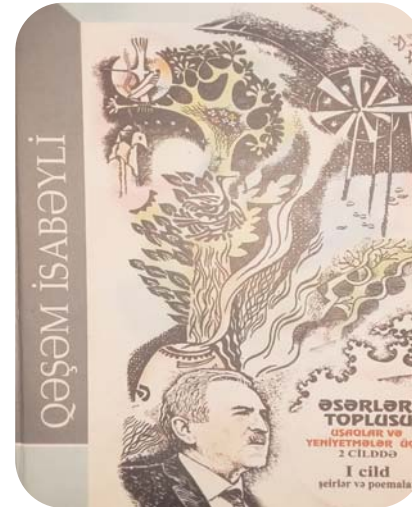
də meydana çıxan, düşündürücü bir cavabdır. Müəllifin bu səpkili şeirlərlə kitabda tez-tez qarşılaşırıq. Kiçik yaşlı körpələrin həyatından bəhs edən "Çaydan", "Fərazi", "Alver", "Babamın üzü", "Ay ata", "Zəif" və bu kimi lövhələrin hər biri fikrimizin konkret təsviri kimi özünü doğruldur.

Şairin yeniyyətlər üçün qələmə almış olduğu nümunələrdə yurd-yuva sevgisi, zəhmətə bağlılıq, təbiətə məhəbbət və s. bu kimi mənəvi dəyərlər əsas yer tutur. Bu nümunələrin ən ümdə xüsusiyyətləri ondan ibarətdir ki, müəllif oxucusuna mənəvi zövq verməklə yanaşı, onların bilgi qazanmalarına da şərait yaradır. "Babamın yaşı" şeirinə nəzər yetirək:

**-Neçə yaşın var, çinar?
-Köklərimdən soruş, gəl!
-Ay çinarın kökləri,
Siz bilərsiniz məgər?**

**-Biz nə deyək, yaxşısı
Tap bel,
Bəldən soruş.
-Ay bel, sən nə deyirsən?
-Tap əli,
Əldən soruş.**

**Tapdım əli...
Buy, bu ki,
Babamın əlləriymiş!
Çinarın başı üstə,
Bir əsrin illəriymiş!**

Kitaba daxil edilmiş "Ortaq", "Söhəbətci", "Yel baba", "Şəhəri oğlan", "Ərköyün", "Bizim küçük", "Konsert", "Arılarla dəyib aram", "Bizim it", "Babamın qarğıışı", "Ən böyük canlı", "Ən ağır söz", "Mənim bağım", "Oyundan sonra", "Məktub", "Döyüşçü", "Zəmi", "Başacaq", "Abşeron", "Vələn-yəni biz", "Şikəst adam" və s. poetik nümunələrin hər biri də uşaqlara nəse yeni bir bilgi aşılayır. Kitabda bu səpkili poeziya nümunələr çoxluq təşkil edir.

Qəşəm İsabəylinin poemaları da real həyat qaynaqlarından mayalanmış uğurlu nümunələrdir. Bu əsərlərin qəhrəman-

ları xarakter etibarilə bir-birindən fərqlənərsə də, onları eyni bir ruh, eyni bir arzu-istək birləşdirir. "Şamaxı-Şam nağılı", "Əkil-Bəkil" və "Nənəm təkdi" poemaları incə duyğular üstə köklənmiş, yumorla dada-duza gətirilmiş əsərlərdir.

Bu poemalardakı hadisələr, əhvalatlar və ayrı-ayrı məqamlarda özünü göstərən yumor hissi yeniyyətə oxucuda xoş əhval-ruhiyyə doğurur. Müəllifin əsərlərindəki mövzu əlvanlılığı, deyim tərzii, sözlərdən yerli-yerində istifadə, həmçinin bu kimi bir sıra ədəbi keyfiyyətlər oxucuların maraq dairəsini daha da genişləndirir.

Kitaba filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Günay Qarayeva "Balaca dünyanın böyük həqiqətləri" adlı ön söz yazmışdır. Ön sözdən aydın görünür ki, o, uşaq ədəbiyyatına dərinədən (özü də çox dərinədən!) bələddir. Məqalədə aparılmış təhlillər və araşdırmalar bu mövzuda olan qrafoman yazılardan seçilir.

Qəşəm İsabəylinin bu kitabı yeniyyətə oxucularımız üçün bir müdriklik çələngidir desək, yaqın ki, yanılmazıq. Bu çələng yuxusuz gecələrdə gərgin zəhmət bahasına şirin-şəkər sözlərdən hörlümüştür. Söz yox ki, şairin "Əsərləri toplusu" çağdaş Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında əlamətdar bir görüntü yaradır ki, bu görüntü həyatda öz yerini tutmağa çalışın övladlarımızın yüksək bir mənəvi ruhda böyüməsinə şərait yaradacaq.